

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY NA ŠKOLNÍ ROK 2021/2022

Zpracovala: Mgr. Zuzana Majdyšová, školní metodička prevence

Minimální preventivní program vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže č.j. 21291/2010-28. Jeho úkolem je poskytnout žákům, rodičům a pedagogickým pracovníkům školy informace v oblasti prevence rizikových projevů chování, vést žáky k osvojování základních kompetencí v oblasti zdraví a zdravého životního stylu a rozvíjet u nich dovednosti, které vedou k odmítání všech druhů sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona. Součástí MPP je také Krizový plán školy, který stanovuje postup pedagogů v situacích rizikového chování žáků. Je uveden v příloze č. 1.

1. Charakteristika školy

Základní škola K. Světlé je základní školou sídlištního typu nacházející se v městské části Havířov – Podlesí. Je situovaná v příjemném prostředí v blízkosti lesoparku. Je lehce dostupná ze všech částí města městskou hromadnou dopravou.

Budova školy je členěna do čtyř pavilonů. Interiér je prostorný, vzdušný a prosvětlený. Je vkusně vyzdoben výtvarnými pracemi žáků.

Ve školním roce 2021/2022 navštěvuje školu 445 žáků, z toho první stupeň 232 a druhý stupeň 213. Výuka probíhá ve 21 kmenových třídách (11 tříd na 1. stupni a 9 tříd na 2. stupni). Kapacita školy je 450 žáků. Školní družinu se čtyřmi odděleními navštěvuje 120 žáků. Základním dokumentem školy je školní vzdělávací program Harmonie ducha i těla.

2. Personální zajištění prevence:

- ředitel školy: Mgr. Jiří Kotaška
- zástupce ředitele: Mgr. Jiří Václavínek
- školní metodička prevence: Mgr. Zuzana Majdyšová
- výchovný poradce: Mgr. Denisa Siwková
- školní speciální pedagog: Mgr. Alena Urbanová
- členové školního poradenského pracoviště: školní metodička prevence, výchovný poradce, školní speciální pedagog

3. Analýza stávajícího stavu

V minulém školním roce se snížil počet kázeňských opatření. Tento výsledek ovlivnilo také distanční vzdělávání, které probíhalo téměř celý školní rok. **V průběhu roku řešili pedagogové zejména špatné vztahy mezi žáky a záškoláctví během online výuky.** Tato riziková chování se řešila nejčastěji pohovory se žáky a zákonnými zástupci, výchovnými komisemi nebo zápisy do žákovských knížek. Byla udělena výchovná opatření. Vidíme, že je důležité **zaměřit se na vytváření pozitivního klimatu ve třídách, na zlepšování vztahů mezi žáky. Nadále je potřeba vzdělávat pedagogy i rodiče v oblasti nebezpečných jevů spojených s internetem,** aby mohli preventivně působit na žáky.

4. Cíle MPP vycházejí ze Školní preventivní strategie na období 2018 – 2022

Krátkodobé cíle MPP:

a) Směrem k žákům:

- podporovat osobnostní a sociální rozvoj žáků,
- rozvíjet sociálně komunikativní dovednosti,
- osvojit si kompetence (znalosti, dovednosti, způsobilosti), které efektivně snižují riziko výskytu případně rozvoje konkrétních forem rizikového chování.

b) Směrem k pedagogům:

- jednotně výchovně působit, vzájemně spolupracovat a konzultovat problémové situace,
- monitorovat rizikové chování žáků ve třídě,
- komplexně uplatňovat prevenci rizikového chování, začleněním vhodných témat do vyučovacích předmětů,
- podporovat kompetence a vzdělávání pedagogů v oblasti prevence,
- rozvíjet spolupráci s rodiči žáků.

c) Směrem k rodičům:

- získávat rodiče pro spolupráci se školou, nabízet rodičům účast na akcích školy
- nabízet rodičům odborné přednášky o rizikovém chování,
- nabízet rodičům poradenskou pomoc v oblasti rizikového chování.

5. Školní poradenské pracoviště (ŠPP)

ŠMP spolupracuje s VP a ŠSP. Schůzky probíhají čtvrtletně nebo dle potřeby a je z nich proveden zápis. Cílem je předávání a vyhodnocování aktuálních informací z oblasti projevů rizikového chování žáků. Členové ŠPP průběžně aktualizují informace pro rodiče a žáky na společné nástěnce ve vestibulu školy a na webových stránkách školy.

6. Zařazení témat prevence do školního vzdělávacího programu

Na 1. stupni spočívá primární prevence zejména na třídním učiteli. Záleží na jeho znalostech, dovednostech a kreativitě, jak si připraví preventivní témata v předmětech, jako jsou přírodověda, vlastivěda, prvouka, tělesná výchova. Při výuce využívá různých metod, např. výklad, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování, interaktivní činnosti nebo dramatickou výchovu. **Na 2. stupni** je důležitá spolupráce třídního učitele s vyučujícími těch předmětů, kterých se primární prevence nejvíce týká - výchova ke zdraví, občanská výchova, přírodopis, práce s počítačem, ale i literatura, dějepis tělesná výchova. Při výuce lze využít metody výkladu, skupinové práce, samostatné práce, přednášky nebo diskuze. **Učitelé na 2. stupni mohou ve výuce využívat filmy** o problematice šikany, domácího násilí, manipulace, poruch příjmu potravy, HIV/AIDS. Mají k dispozici také metodiku k těmto filmům.

Předpokládané výstupy v oblasti prevence ve školním vzdělávacím programu školy:

1. – 3. ročník

- Žáci dokážou pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog a zneužíváním léků,
- jsou seznámeni s jednoduchými způsoby odmítání návykových látek,
- uvědomují si hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu,
- mají právní povědomí v oblasti rizikových forem chování.

4. – 5. ročník

- Žáci mají povědomí o zdraví jako o základní lidské hodnotě,
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl,
- uvědomují si zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví,
- mají povědomí o zákonech omezujiících kouření, požívání alkoholu a zakazujících užívání a šíření drog,
- pojmenovávají projevy lidské nesnášenlivosti,

- získávají informace o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých, jako je šikana, násilí a zastrašování je protiprávní,
- orientují se v základních způsobech odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky.

6. – 9. ročník

- žáci si uvědomují význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl,
- jsou vedeni k respektování odlišných názorů či zájmů lidí a odlišných způsobů jejich chování a myšlení, jsou vedeni k toleranci k menšinám, národnostním a náboženským skupinám,
- jsou seznamováni s vhodnými způsoby řešení neshod se spolužáky nenásilným způsobem a uplatňují je v praxi,
- uvědomují si, jaké chování je vhodné a jaké nevhodné v různých situacích,
- jsou obeznámeni s významnými dokumenty upravujícími lidská práva, případně povinnosti občana
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy,
- hodnotí vhodné a nevhodné zdravotní návyky, dokážou vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví,
- uvědomují si pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny,
- ví, že zneužívání dítěte je trestné,
- jsou schopni diskutovat o rizicích užívání drog a jiných návykových látek, přiměřeně věku se orientují v trestné právní problematice návykových látek,
- uvědomují si rizika šíření pohlavně přenosných a jiných infekčních chorob,
- jsou informováni o tom, jak bezpečně pracovat s internetem,
- ví, kde hledat odbornou pomoc,
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii, divácké násilí a umí o nich diskutovat.

Klíčová témata v jednotlivých ročnících

1. ročník **prvouka**

- pracovní a odpočinkové návyky
- bezpečná cesta do školy, semafor, dopravní značky
- doprava ve městě
- důležitá telefonní čísla
- hygiena
- žijeme zdravě – zásady zdravé výživy
- moje rodina – vztahy mezi lidmi

- volný čas

tělesná výchova

- bezpečnost a kladný vztah k pohybu a sportu

2. ročník

prvouka

- dopravní situace, předcházení rizikovým situacím, povinnosti chodce a cyklisty
- bezpečná místa pro hry a odpočinek
- pravidla první pomoci, schopnost přivolat pomoc, znalost tel čísel
- umět přivolat pomoc v rizikových situacích
- znát telefonní čísla záchranného systému
- prevence úrazů a onemocnění

tělesná výchova

- bezpečnost a kladný vztah k pohybu a sportu

3. ročník

prvouka

- spolužáci – společenské chování, vztahy mezi lidmi
- cesta do školy – dopravní výchova, rizikové chování v dopravě, chodci
- povolání – vztah k práci
- naše zdraví – osobní hygiena
- Žijeme zdravě - stravování, rizikové sporty, poruchy příjmu potravy, volný čas a pohyb
- chraňme své zdraví i zdraví ostatních – závislosti, rizikové sporty, rizikové chování v dopravě

tělesná výchova

- volný čas a pohyb
- bezpečnost a kladný vztah pohybu a sportu
- nevhodné chování ve sportu – agrese
- dopravní výchova - rizikové chování v dopravě

4. ročník

práce s počítačem

- netiketa, kyberšikana, soukromí a bezpečí na síti

dopravní výchova

- teorie a praxe - cyklista

tělesná výchova

- využívání volného času a pohyb

5. ročník

práce s počítačem

- netiketa, kyberšikana, soukromí a bezpečí na síti

přírodověda

- rodina - sexuální výchova, etická stránka sexuality, partnerské vztahy
- zásady první pomoci - život ohrožující zranění, přenosné choroby
- krizové situace - postupy v případě ohrožení
- pohyb, volný čas, vztah k práci, stravování, osobní hygiena, společenské chování, vztahy mezi lidmi
- spektrum poruch příjmu potravy
- sexuální rizikové chování
- rizikové sporty

vlastivěda

- 2. světová válka – agrese, šikana, rasismus, antisemitismus – koncentrační tábory, xenofobie, vztahy mezi lidmi,
- Evropská unie – společenské chování, vztahy mezi lidmi
- cestovní ruch a rekreace – volný čas a pohyb
- Marie Terezie – záškoláctví

6. ročník

zeměpis

- násilí, vandalismus
- odlišnosti mezi lidmi

práce s počítačem

- internet a počítačová bezpečnost - kyberšikana, kybergrooming, stalking, mobilní telefony

občanská výchova

- volný čas a jeho využití
- šikana, násilí, lidská práva
- vztah k domovu
- respekt k jiným národům

7. ročník

občanská výchova

- vztahy mezi lidmi - sociální skupiny (rodina, škola, kamarádi)
- působení sekt - sociální skupiny
- antisemitismus, xenofobie - druhy náboženství, tolerance k menšinám
- volný čas - vnímání umění

práce s počítačem

- bezpečnost na internetu - kyberšikana, kybergrooming, stalking, mobilní telefony

výchova ke zdraví

- zdraví - životní styl, zdraví a nemoc
- autodestruktivní závislosti - drogy, trestná činnost
- vztahy - rizika předčasného sexuálního života
- agresivita, domácí násilí

8. ročník

práce s počítačem

- bezpečnost na internetu - kyberšikana, kybergrooming, stalking, mobilní telefony

občanská výchova

- člověk v sociálních vztazích
- osobnost - přiměřené prosazování
- zdravá životospráva
- právní minimum

pracovní činnosti

- volba profesní orientace
- zaměstnání - diskriminace
- trh práce

přírodopis

- rozmnožování člověka
- zdraví a nemoc (HIV/AIDS)

výchova ke zdraví

- kyberšikana
- lidská sexualita
- agresivita
- domácí násilí

dějepis

- svět. 2. pol. 19. stol. - nacionalismus
- přelom 19. a 20. stol. - emancipace žen, šovinismus

9. ročník

Jazyk český - literatura

- neklidné 20. století - války, antisemitismus, nacionalismus, fašismus, nacismus

občanská výchova

- vztah k práci – pracovní poměr - práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů
- vztahy mezi lidmi - dlouhodobé vztahy, manželství, výchova dětí

zeměpis

- rasismus a xenofobie
- homofobie
- mezinárodní migrace

práce s počítačem

- internet a počítačová bezpečnost - kyberšikana, kybergrooming, stalking, mobilní telefony

občanská výchova

- občan a právo - ochrana majetku, poškozování majetku
- právní ochrana - děti a paragrafy
- aktuální témata - migrace, vzrůstající nacionalismus, xenofobie a další

dějepis

- fašismus, komunismus, nacismus - antisemitismus, nacionalismus, extremismus, xenofobie
- Holocaust - antisemitismus, extremismus, intolerance

výchova ke zdraví

- zdravá výživa - bulimie, anorexie
- zdravý životní styl - extrémní sporty
- multikulturní výchova – extremismus
- prevence zneužívání návykových látek - drogy, centra odborné pomoci
- vztahy - sexuální start, antikoncepce

7. Třídnické hodiny

Třídnické hodiny nejsou zařazeny do rozvrhu hodin. Třídní učitelé je realizují dle potřeby.

Možný **obsah třídnických hodin:**

- provozní záležitosti
- vytvoření třídních pravidel
- komunitní kruh
- práce se vztahy ve třídě

8. Pravidla třídy

Pravidla třídy jsou vytvářena na začátku školního roku, přičemž je možné přidávat další body (nebo naopak ubírat) v průběhu roku v reakci na aktuální situaci. Zcela zásadní je aktivní **tvorba těchto pravidel žáky za spolupráce učitele**. Pravidla vycházejí ze školního řádu a zvyklostí školy, žáci by je měli vnímat jako něco, na čem se společně dohodli. Při jejich přípravě učitel vede žáky vhodným způsobem k tomu, aby se zamýšleli nad tím, co je třeba udělat pro to, aby se všichni ve třídě cítili dobře.

9. Akce pořádané školou pro žáky a rodiče

Akce se přizpůsobí aktuální situaci podle opatření covid-19.

- den otevřených dveří – březen 2022
- akce školní družiny - průběžně
- školní výlety, exkurze, návštěvy divadla, kina, knihovny, muzeí, výstav - průběžně
- škola v přírodě pro 1. stupeň – květen 2022
- zápis do 1. tříd – duben 2022
- lyžařský kurz pro 2. stupeň – únor 2022
- projektové dny – Den Země, Den dětí, Dýňový den, Vánoční tvoření, Velikonoční tvoření – průběžně
- **projektový den s tematikou prevence rizikového chování pro 1. stupeň** – únor/březen 2022
- **edukativní program s klíčovými tématy prevence pro 2. stupeň** – videoklipy a kvízy
- exkurze žáků 9. ročníků na SŠ a učební obory – listopad, prosinec 2020
- plavecký výcvik pro 3. ročník - průběžně
- dopravní výchova pro 3. a 4. ročník – průběžně
- sportovní soutěže
- O Mikulášskou hvězdu (soutěž ve šplhu) – prosinec (dle stavu tělocvičny)

- O nejlepší pohybovou skladbu – březen 2022
- Sportovní soutěže základních škol – fotbal, florbal, vybíjená, atletika – průběžně

10. Nabídka sportovních a zájmových kroužků

V letošním roce škola zájmové kroužky nenabízí. Probíhá pouze doučování, realizované prostřednictvím Národního plánu doučování s cílem zlepšit vědomosti a dovednosti žáků po distanční výuce.

11. Školní časopis

V letošním školním roce se pokusíme obnovit vydávání **školního časopisu Karolínka ve zkrácené formě, společné pro 1. a 2. stupeň ZŠ. Budeme se snažit, aby se do jeho tvorby zapojilo, co nejvíce žáků školy.**

12. Školní parlament

Ve škole působí školní parlament, který spolupracuje s vedením školy. Předkládá návrhy na aktivity a připravuje různé soutěže. V letošním roce bude jeho činnost obnovena po distanční výuce v minulém roce. Zvolení zástupci 3. – 9. tříd se scházejí jednou týdně, aby vymysleli celoškolské soutěže, pomohli s řešením problémů ve škole nebo navrhli nové nápady, které pomohou zlepšit život ve škole. Závěry ze schůzek přednesou své třídě a ta o nich diskutuje. Učíme žáky zodpovědnosti a rozhodování v záležitostech školy.

13. Schránka důvěry

Žáci se mohou se svými problémy obracet na třídní učitele, metodika prevence, výchovného poradce nebo na jiného jim blízkého pedagogického pracovníka. Další možností je využití schránky důvěry v budově A v přízemí vedle počítačové učebny. Rodiče i žáci mohou také využít elektronickou schránku důvěry „Školní vrba“ umístěnou na webových stránkách školy v sekci prevence. Škola je zapojena do projektu Nenech to být. Žáci nebo rodiče mohou anonymně upozornit oznámením do online schránky důvěry, pokud někdo ubližuje jim nebo jejím spolužákům. V minulém školním roce tuto možnost nikdo nevyužil.

14. Dlouhodobé preventivní programy pořádané odbornými institucemi

a) Besedy Městské Policie Havířov – „Dej přednost životu“ – pro 1. a 2. stupeň ZŠ

Minimální preventivní program 2021/2022, Základní škola K. Světlé 1/1372, okres Karviná

Třída	Datum a čas	Místo	Název
1.A	12. 10. v 9,00 - 10,00h	MŠ Místní dopravní hřiště	Bezpečně do cíle
1.B	12. 10. v 10,00 - 11,00h	MŠ Místní dopravní hřiště	Bezpečně do cíle
1.C	13. 10. v 9,00 - 10,00h	MŠ Místní dopravní hřiště	Bezpečně do cíle
2.A	5. 1. / 2.h	třída	Dopravní výchova
2.B	5. 1. / 3.h	třída	Dopravní výchova
3.A	6. 1. / 2.h	třída	Dopravní výchova
3.B	6. 1. / 3.h	třída	Dopravní výchova
4.A	7. 1. / 2.h +3.h	třída	Dopravní výchova – průkaz cyklisty
4.B	10. 1. / 2.h +3.h	třída	Dopravní výchova – průkaz cyklisty
4.C	11. 1. / 2.h +3.h	třída	Dopravní výchova – průkaz cyklisty
5.A	12. 1. / 2.h	třída	(Ne) bezpečný internet
5.B	12. 1. / 3.h	třída	(Ne) bezpečný internet
6.A + 6.B	12. 10. / 2.h	tělocvična	Prevence sebeochrany v rámci projektu Pes není hračka
7.A	13. 1. / 2.h	třída	Prevence proti kriminalitě
7.B	13. 1. / 3.h	třída	Prevence proti kriminalitě
7.C	14. 1. / 2.h	třída	Prevence proti kriminalitě
8.A	7. 10. / 3.h	třída	Právo jako pravidlo chování
8.B	7. 10. / 4.h	třída	Právo jako pravidlo chování
9.A	19. 10. / 3.h	třída	Právo jako pravidlo chování
9.B	19. 10. / 4.h	třída	Právo jako pravidlo chování

b) Besedy o.s. ZIP – „Zdravá mládež“ – pro 2. stupeň ZŠ – termíny průběžně celoročně po domluvě s lektorem Michalem Malinou

6. třída:

1. pololetí: Vztahy ve třídě a šikana

Obsah besedy:

- definuje účastníkům pojem šikany a její formy,
- pomáhá studentům pochopit nebezpečí šikany a její důsledky pro oběť,
- rozebírá role obětí, agresora a svědka z hlediska postoje, možnosti pomoci a vlivu na řešení,
- motivuje k aktivitě a řešení šikany ve skupině.

2. pololetí: Zdravé sebevědomí

Obsah besedy:

- projevy zdravého a nezdravého sebevědomí,
- příklad sportovců a diskuze,
- aktivita KDO JSEM?, TEST SEBEVĚDOMÍ,
- vzhled, jak se na sebe zdravě dívat,
- co ovlivňuje naše sebevědomí.

7. třída:

1. pololetí: Alkohol a kouření

Obsah besedy:

- získání pravdivých informací o vlivu těchto návykových látek na naše tělo, psychiku,
- pomoci vytvořit včas vnitřní bariéry – prevence,
- společné „odhalení“ nebezpečí, následků, závislostí,
- pozitivní motivace v životě.

2. pololetí: Partnerské vztahy

Obsah besedy:

- potřeba člověka být milován a milovat,
- 3 pravdy o lásce,
- co je důležité při volbě partnera,
- o co jde v partnerských vztazích – o dávání sebe,
- zralost partnerů,
- jak mít dobrý partnerský vztah,
- kdy začít a na co si dát pozor,
- test ideálního partnera.

8. třída:

1. pololetí: Drogy a život v závislosti

Obsah besedy:

- DROGA, ZÁVISLOST,
- fyzické, psychické, sociální důvody užívání drog,
- základní typy drog, způsoby aplikace,
- rizika užívání drog,
- význam základních slov v oblasti drogové problematiky,
- skupinové práce, diskuse.

2. pololetí: Sex, city, vztahy

Obsah besedy:

- psychická, sociální zralost a sexualita mladých lidí,
- média a jejich vliv na sexualitu (filmy, reklamy, časopisy, klipy, www),
- rozdíl mezi tím, co vzrušuje ženy a muže,
- význam sexu ve vztahu,
- necking, peting,
- průběh pohlavního styku (koitus),
- rizika předčasného koitu a promiskuity,
- otázky a odpovědi.

9. třída:

1. pololetí: Světová náboženství a sekty

Obsah besedy:

- svoboda náboženského vyznání (Listina základních práv a svobod),
- vliv víry a náboženství v životě člověka a společnosti,
- informativní seznámení s 5 základními náboženstvími světa – skupinová práce,
- Islám – video o demografii Islámu a jiné,
- sekty a jejich charakteristické znaky,
- uvědomění si nebezpečí náboženských sekt.

2. pololetí: Holocaust a antisemitismus

Obsah besedy:

- vysvětlení základních pojmů tématu,
- ukazuje na to, jak vznikají předsudky, rasismus,
- vznik a historie antisemitismu a jeho současná podoba,
- holocaust jako zlomová událost nejen pro 20. století,
- poskytuje kontext pro zamyšlení nad důsledky pasivity a lhostejnosti vůči utiskovaným.

15. Vzdělávání pedagogických pracovníků

Vzdělávání pedagogických pracovníků bude probíhat průběžně ve školním roce dle jejich výběru. Novinkou jsou také webináře s aktuální tematikou rizikového chování. Škola odebírá **časopis Prevence**, ve kterém jsou odborné články s tematikou prevence, pedagogové si je mohou zapůjčit u školní metodičky prevence.

16. Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou seznámeni se školním řádem a MPP na začátku školního roku nebo na třídních schůzkách. Oba dokumenty jsou přístupné na webových stránkách školy. Rodiče mohou využít poradenské služby školního poradenského pracoviště. Rodiče jsou o dění ve třídě informováni na třídních schůzkách nebo individuálních konzultacích. Třídní učitel spolu s rodiči řeší případy rizikového chování žáků. V případě závažnějšího přestupku se řešení účastní školní metodik prevence, výchovný poradce popř. vedení školy. Společně hledají řešení daného problému.

Příloha číslo 1

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

V případě, že škola bude mít podezření na používání návykových látek či na výskyt jiných rizikových projevů chování, bude postupovat dle Školního řádu a příslušného pokynu MŠMT. Dále bude nahlížet do Metodického doporučení k primární prevenci rizikových forem chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.

1. TABÁKOVÉ VÝROBKY

Pracovníci školy přistihnou žáka **při konzumaci tabákových výrobků**

- Žákovi je tabákový výrobek odebrán.
- Pedagogický pracovník dále postupuje podle školního řádu školy: o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), v případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.
- Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

2. ALKOHOL

Pracovníci školy **nalezou v prostorách školy alkohol:**

- O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
- Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- Zpracují stručný záznam o události.

Pracovníci školy **zadrží u některého žáka alkohol:**

- O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
- O nálezů sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). U zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo její zástupce.
- O nálezů vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i odbor sociální péče.
- V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jim intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

Pracovníci školy **zjistí konzumaci alkoholu ve škole:**

- Alkohol žákovi odeberou a zajistí, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- V případě ohrožení žáka na zdraví a životě, zajistí nezbytnou pomoc a péči a volají lékařskou službu první pomoci.
- O události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol) a vyrozumí vedení školy.
- O události informují zákonného zástupce.
- Není-li žák schopen pokračovat ve vyučování, vyzvou zákonného zástupce, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí odbor sociální péče a vyčkají jeho pokynů.
- Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k odboru sociální péče. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.
- V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu. Odborný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

3. OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY (OPL)

Pracovníci školy **naleznou v prostorách školy OPL:**

- O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
- Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepí, opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.
- O nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

Pracovníci školy **zadrží u některého žáka OPL:**

- O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
- O nálezů sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byly OPL nalezeny (nebo který jej odevzdal). U zápisů a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo její zástupce.
- O nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informují zákonného zástupce žáka.
- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

Pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má OPL u sebe:

- Vyrozumí Policii ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.
- Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

Pracovníci školy zjistí distribuci OPL mezi žáky:

- Distribuce OPL je protiprávní jednání, proto může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
- Přechovávání OPL je také protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.
- O distribuci OPL musí škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
- Škola vyrozumí zákonného zástupce žáka a odbor sociální péče.

Pracovníci školy zjistí konzumaci OPL ve škole:

- OPL žákovi odeberou a zajistí, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- V případě ohrožení žáka na zdraví a životě, zajistí nezbytnou pomoc a péči a volají lékařskou službu první pomoci.
- O události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má OPL) a vyrozumí vedení školy.
- O události informují zákonného zástupce.

- Není-li žák schopen pokračovat ve vyučování nebo není schopen dbát pokynů zaměstnanců školy, vyzvou zákonného zástupce, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí odbor sociální péče a vyčkají jeho pokynů.
- Škola splní oznamovací povinnost k odboru sociální péče podle místa bydliště dítěte.
- V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Je nutné rozlišit distributora od uživatele. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušení školního řádu.
- V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost OPL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce s orientačním testováním žáka na přítomnost OPL. Odborný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem OPL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

4. **ŠIKANÁ**

- Vyšetřování **počáteční šikany:**

- Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
- Nalezení vhodných svědků.
- Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
- Zajištění ochrany obětem.
- Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

- Postup při zjištění **pokročilého stádia šikany:**

- Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
- Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
- Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
- Pokračující pomoc a podpora oběti.
- Nahlášení Policii ČR.
- Vlastní vyšetřování.
- Při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách je nutné spolupracovat zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.
- V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Výchovná opatření

- Dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
- Výchovná opatření pro potrestání agresorů:
 - napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele,
 - snížení známky z chování,
 - převedení do jiné třídy.
- Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina).
- V mimořádných případech se užijí další opatření:
 - ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu,
 - ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Spolupráce s rodiči

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.

Spolupráce se specializovanými institucemi:

- V resortu školství: s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry.
- V resortu zdravotnictví: s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální rodinné terapie.
- V resortu sociální péče: s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou).
- U závažnějšího případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

- Ředitel školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka.

5. **KRÁDEŽ**

- Postup při nahlášení **krádeže** žákem:
 - O události pořídít záznam na základě výpovědi poškozeného.
 - Událost ohlásit Policii ČR, nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost.
 - Je-li znám pachatel, je třeba nahlásit věc orgánu sociálně-právní ochrany a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

6. **VANDALISMUS**

- Postup při vzniku škody v důsledku **vandalismu**:
 - Při vzniku škody na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.
 - Je-li viník znám, škola může na něm (jeho zákonnému zástupci) vymáhat náhradu škody.
 - Nedojde-li mezi zákonnými zástupci dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

SEZNAM LEGISLATIVY

Metodické pokyny:

- č.j. 20006/2007-51 k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních
- č.j. 21291/2010-28 metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže
- č.j. 22294/2013-1 k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních
- č.j. 10194/2002 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- č.j. 14423/99 k projevům rasismu, xenofobie a intolerance
- č.j. 25884/2003 ke spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané

Vyhlášky:

- č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

Zákony:

- č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- č. 562/2004 Sb., změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona
- č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- č. 379/2001 Sb., k ochraně před škodami působenými tabákem, alkoholem, návykovými látkami
- č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže
- č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím
- č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních
- č. 94/1962 Sb., o rodině

V Havířově 16. 9. 2021

Mgr. Jiří Kotaška – ředitel školy

Mgr. Zuzana Majdyšová – metodička prevence